Kilenczedik évfolyam. 290-ik szám. Kolozsvártt, 1879. szombat deczember 20.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Vallfisch gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau **Budapesten** Haasensteinés Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. . . hirdetések felvételi irod. Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Fő tér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

OLVASÓINKHOZ.

Jubileumot ülünk, a bekövetkező 1880-ik évben a „KELET“ fenállásának **tiz éves** örömünnepét. Tiz év a gründolások és bukások mai korszakában szép és nagy idő, s mindenek felett biztos próbaköve az állandóságra számitó és életrevaló vállalkozásoknak. A becsületesen végzett munka nyomán járó nyugodt önérzettel tekintünk vissza a lefolyt évekre; különböző új lapok tüntek fel és buktak el ezen idő alatt mellőlünk — és mi mindig helytt állottunk; új és régi politikai irányzatok vivtak harczot, alakultak át, — a mi politikai irányunk és meggyőződésünk mindig a régi maradt: az 1867-iki kiegyezési alapon, melynek védelmezésével jelent meg e lap első száma, ma már az egész nemzet zöme áll. Mi nem kergettünk olvasóink mulattatására politikai délibábokat, nem igyekeztünk elérhetetlen vágyakkal izgatni a nemzet Királyhágón inneni részét, hanem felfogtuk az életet a maga rideg egyszerüségében, a felmerülő terveket kivihetőségük szerint; nem csaptunk hamar fellobbanó s hirtelen alvó zajt, ha a hazában baj adta elő magát, hanem komoly munkával, ernyedetlen kitartással igyekeztünk **hazarészünk specziális érdekeinek megoldására** birni a kormányt s különösen anyagi előhaladásunk érdekében **tevékenységre buzditani a társadalmat.** Nyugodtan mutathatunk legész sorára az elért eredményeknek, s reményre jogositó kezdeményeknek, a melyek kormánynál és a társadalomban nagy részt e lapok felépése folytán nyertek életet.

A lefolyt évek sora nem hogy lankasztólag hatott volna reánk, hanem olvasóink buzditó pártfogása új erőt kölcsönzött, hogy most már új éven kezdve **lapunkat eddigi terjedelmében egészen új nyomdában, egészen új betükkel** csinosabban és pontosabban állithassuk ki.

Politikai meggyőződésünket lapunk hasábjairól olvasóink már ösmerik, pártoljuk a kormányt, mig a haza javára munkálkodik, de a kormánypártiságot nem keressük minden felülről jövő intézkedés vak helyeslésében s hazarészünk specziális érdekeit bármiféle párttal és kormánynyal szemben férfiasan képviseljük és védelmezzük.

Apró clique-ek szolgájává a „KELET“ sohasem szegődött, kicsinyes személyes érdekek eszközévé nem aljasult s azt ezután sem teendi.

A midőn tehát a közeledő 1880-ik évre olvasóink eddigi pártfogását kérjük ki, önbizalommal és lelkesedéssel tekintünk jövő hivatásunk teljesitése elé és szép számu munkatársaink élén reméljük, hogy a „KELET“-ben, mint legnagyobb és legterjedtebb vidéki lapban az eddiginél is változatosabb és tartalmasabb olvasmányt nyujthatunk, s olvasóink támogatása mellett eredménynyel, becsülettel szolgálhatjuk hazánk és nemzetünk szent ügyét.

A „KELET“ előfizetési ára:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — — — 16 frt.
Félévre — — — — — — 8 „
Negyedévre — — — — 4 „
Egy hóra helyben — — 1 frt 50 kr.
Előfizetések legczélszerübben postautalványnyal ezután a „Kelet“ nyomdájába, főtér 4. sz. küldendők.

A „Kelet“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Brassó és Kolozsvár.

(Vasuti tariffa.)

(!) Solidaritas a gazdasági életben épen oly fontos szerepet játszik, mint a jogiban. Az érdekek kölcsönös összeegyeztetése, kiegyenlitése és egyensulya nélkül alig képzelhető gyümölcsöző productio s itt a valódi vagy képzelt ellentétek harcza nem kevésbbé pusztitó mint a véres harczok mezőin.

Fájdalom, Magyarországon a közgazdasági solidaritás e fontosságát még igen sok irányben nem ismertük föl; gazdasági életünkben a különböző ágak, ipar, kereskedelem és őstermelés sokáig csaknem elszigetelten haladtak s haladnak még ma is sok tekintetben egymás mellett. Vagy teljesen ignorálják, vagy kicsinylik azt az érdekközösséget, mely őket egymáshoz kell hogy fűzze, máskülönben egymagára mindegyik béna, tehetetlen, képtelen a haladásra. Ugyan hány birtokos gazda, iparos és kereskedő van nálunk, aki meg volna erről győződve? — aki igyekeznék e solidaritást erősbitni, s az összekötő érdekszálakat összefűzni, a csak külsőleg, látszólag idegen, de valóban saját érdekeit előmozditni!?

Bizony-bizony kevés ezek száma.

S hát még mennyi félreismerés, söt egymással szemben ellenséges törekvés az ország egyes vidékei és nemzetiségi töredékei között! Valóságos csoda, hogy e szünetlen harcz közepett, melyet tudva vagy öntudatlan egymás között folytatunk, anyagi helyzetünk nem jutott még a kétségbeesés, a végromlás szélére.

Különben ez az egymással ellentétes törekvés a hazánkban lakó különböző nemzetiségek között némileg magyarázatát találja a politikai aspiratiókban,

De semmi esetre indokoltságát és jogosultságát. Hiszen ugyanegy haza polgárai vagyunk; ezen a viharos földön éltük át már egy ezredév viszontagságait. Itt kell élnünk, egymást támogatva, a jövő századokat. S bármerre forduljon is annak az országnak, melyet Magyarországnak nevezünk, a sorskereke: „itt élnünk vagy halnunk!“

Az idők nagyon örvendetes jelének tartjuk azonban, hogy ugy productiónk különböző ágazatai mint hazánk nemzetiségi töredékei s egyes vidékei újabb időben kezdenek a jobb belátásnak hódolni, kezdik azt a százados zárkozottságot, mely bennünket hajh! saját romlásunkra, oly soká távol tartott egymástól, levetkőzni. Lassan-lassan közeledünk egymáshoz s félredobva a politika kicsinyes és meddő fegyvereit, kezet fogva igyekezzünk a culturális és anyagi előhaladás nagy munkájában versenyre kelni.

Ilyen örvendetes jelenséggel találkozunk anyagi érdekeink terén a brassói és kolozsvári iparkamaráknak egy nagyfontosságu initiativájában, mely hivatva lesz közgazdaságunk egy nagy bajának orvoslása érdekében egy üdvös és szeretjük remélni: sikeres mozgalmat meginditni.

Arról van ugyanis szó, hogy a brassói és kolozsvári iparkamara együttes fölterjesztést intézzenek a kormányhoz a vasuti tariffák revisiója és illetőleg leszállitása tárgyában s e czélból egy közös memorandum dolgoztassék ki.

A ki ismeri e kérdés horderejét, azt tudja csak kellően méltányolni e lépés üdvös voltát.

Vasutaink magas tariffatételei miatt már évek óta országszerte hangzik a panasz; forgalmunk a vasutaink óriási tőke-befektetése mellett is évekalatt alig-alig mutat emelkedést s nagy részben épen tulcsigázott magas szállitási dijak miatt iparunk termelvényei még a távol külföld concurrentiájával is alig képesek mérkőzni. Egy szóval forgalmunk, iparunk, kereskedelmünk és mezőgazdaságunk egyik életkérdése ez.

Hiszen, csak egy tekintet vasúti tariffáinkra s futólagos összehasonlitás a külföldiekével, óriási anomaliát tár föl elénk. Csak egy példa. A Hamburgban feladott teherszállitmány Brassóig m. mázsája után fizet 11 márkát, ellenben ha Bécsben adatik föl, onnan ugyancsak Brassóig épen 5 márkával többet, t. i. 16 márkát fizet. Ez hallatlan s ha nem volna tény, nem is tudnók elhinni!

Erre mondta aztán, mint a fama meséli, Bismarck herczeg a Németország és monarchiánk között folytatott tárgyalások alkalmával: „Ha az urak (monarchiánk) mérsékeltebb dijtételeket kivánnak Németországtól: szállitsák le előbb otthon a maguk abnormis tariffáikat.“

Soha igazabbat nem mondott a vaskanczellár.

Vasuti tariffák leszállitása: ez, ez valóban az, a mi tovább nem odázható életszükséglete közgazdászati életünknek s nem tudunk eléggé gratulálni derék brassói szász és román polgártársainknak, hogy e kérdésben az initiativát megragadva s kezet fogva velünk, együtt tették meg, s igy nagyobb nyomatékkal, az első lépést!

Erdély lemondott precarius provincialis separatismusáról. Ez a politika bevégzett ténye. Elvitatkozhatnak ugyan annak czélszerüsége fölött évtizedeken át; de annyi szentigaz, hogy azzal a meddő politizálással mit sem segitünk ányagi bajainkon. Forduljunk tehát a mindennapi élet gyakorlati s égető kérdéseihez; beszéljük meg közös bajainkat, érvényesitsük az irányadó körökben, kormánynál és törvényhozásnál, közös érdekeinket közös, egyesitett erővel; akkor bizonyára üdvösebb munkát végzünk, mintha folyvást a szúette poros pergamenekre appellálva, keserü és impracticus harczokat folytatunk egymás ellen s egymás kárára a politika zöldasztalai körül!

Naszód és Magyarország.

A közelmult őszön jelentette Petri Vazul a dévai állami tanitóképezde nyugalmazott rendes tanára, miszerint lakását N.-Szebenből átteszi Naszódra és „Scola Romana“ czimü praed. lapját ott fogja folytatni. Az idei augusztus-szeptemberi füzetek egyszerre jelentek meg, s ezekben tudatja, hogy szamosujvári Negrucz Miklós nyomdát állitott Naszódon s igy a „Scola Romana“ ujévtől kezdve havonként háromszor Naszódon fog megjelenni, kitünő szakférfiak pl. Pop Maxim, dr. Tanko Pál, dr. Alexi Lazarico, dr. Gramma, Borgovan és mások közreműködése mellett.

Eddig minden rendén van s mi örvendünk azon, hogy sikerült Petri Vazulnak a legkitünőbb román paedagogusokat lapja számára megnyerni. Ára egy évre 4, félévre 2 frt.

A mi már ezen lapnak beltartalmát illeti, kitünő tanügyi czikkeket szokott hozni, ugy az elmélet, mint a gyakorlati tanitás teréről s ha ezen a téren maradott volna, feladatát valóban fényesen megoldotta volna. Azonban, sajnos, hogy nem maradott ezen a téren, hanem tért nyitott a nemzetiségi torzsalkodásnak, a magyar nyelv elleni izgatásnak s ezzel olyan térre lépett, a hol nekünk sem szabad hallgatni, különben azt hihetné a mivelt Európa, hogy a magyar nemzet olyan monophag lett, mint akár Ausztralia vademberei.

A tervezett lap igei minden számában van egy-egy szurkálódó czikk, hanem f. évi aug.-szeptemberiben pár olyan van, mely valóban ritkitja párját. Lássuk.

Mindjárt a vezéczikk „A nevelés legyen nemzeti“ igy kezdi:

Mindazok, kik történelmünkkel komolyan foglalkoznak és foglalkoztak, elismerik, hogy mióta Trajan minket ezen tájak felé vezetett, nemzetiségünk még egyszer sem volt annyira fenyegetve, mint jelenleg.

Közel egy ezredéve, hogy magyar testvéreinkkel élünk jóban, roszban anélkül, hogy beolvasztásunkra gondoltak volna. Azonban 40 év óta e tekintetben magatartásuk megváltozott. Egyszer csak észrevették, hogy számuk kevés és nagy szerencsétlenség az, hogy a lakósok nem mind magyarok. Aztán elbeszéli, hogy 1841-dikén már készült az erdélyi hongyülésen törvény a magyar nyelv érdekében, de a püspökök már akkor felszólaltak és a Felség nem erősitette meg. Ime 37 év után ujból előállnak tervükkel, de most elővigyázóbbak, nem akarnak egyszerre, hanem egymás után összezuzni. Tegnap bevitték a magyar nyelvet a közigazgatásba, ma beviszik az iskolákba, még pedig előbb csak mint kötelezett tantárgyat, majd mint előadási nyelvet; holnap-után következnek a templomok.“ Bevezetésül elég ennyi is. Ily nagy veszedelemből, mint Tichte korában a németeket, ugy ma a románokat is csak a nemzeti nevelés mentheti meg. Legyen tehát a nevelés nemzeti. Az uj nemzedékeket az ősök szellemében kell nevelni. Nagyon messze vinne czélomtól ezt a czikket ismételni. Elég legyen megemlitenem azt, hogy a román iskolákban Romania történelmét u. m. Alexandru cel Bun, Stefan cel Mare, Mihaliu cel vitézu történelmét kell tanitani. „Tiltsátok el a nemzeti történetet s akkor megmarad a bibliai és megtanuljuk a Makkabeusok könyvéből a natióért küzdeni és meghalni.“ A historia után a geographia s itt fődolog az, hogy a tanulók azon országokat ösmerjék meg, a melyekben románok laknak.

Mikor én ezt a czikket elolvastam, azt képzeltem, hogy Urban már megint Naszódon van és osztogatja a pázsurákat . . . És ezt Naszódon teszik Magyarország ellen; azon a Naszódon, mely oly dusan részesült nevelési czélokra a haza közkincstárából, melylyel összevásárolja a terjedelmes nemesi birtokokat, hogy a Magyar haza ellen legyen mivel agitáljon.

Tiltakozunk ezen hazaellenes irány ellen.

Maradjanak Petri és társai a paedagogia mellett, hagyják a national izgatást kivül az iskolán s ne feledjék soha ezt a közmondást:

Nincs nagyobb teher a föld hátán a hálátlan embernél!

Azért, mert a román tanulók megtanulnak magyarul és ezáltal e közpályákon, a kereskedés és más téreken boldogulni fognak, lehetnek jó románok. Mária Terézia óta a magyar alkotmánynak 1867 történt visszaállitásáig a határőri iskolákban németül tanitottak minden tantárgyat s Pop Maxim a legjobban tudja, hogyan bántak akkor a tanulókkal és magyarokkal. Petri is tudja, hogy hogyan hivják azt a románt, a ki gyermek korában a naszódi őrnagy kertjéből egy pár almát szakitott le s ezért oly irtozatosan elkinozták, hogy azóta, talán ma is él, almát nem vett a szájába. A második ma a magyar alkotmány védelme alatt uraik saját sorsuknak és rengeteg iskolai jövedelmüknek. Vigyázzanak azért magukra. Legyenek jó románok, de magyar hazafiak is, mert a Magyarhaza tette őket uraivá saját sorsuknak.

Ha Petri ur nem tud magyarul s emiatt dévai állását is odahagyta, legalább engedje meg másoknak, hogy tanuljanak magyarul, ő pedig a magyar nyugdij évezete mellett maradjon paedagog, de ne legyen agitator. Ennyit elvárunk. Ő is kitünő német és e mellett dühös nationalista. Lehet, hogy azok, kik a magyarnyelvet meg fogják tanulni, a nationhoz még erősebben fognak ragaszkodni mint Petri. Ne juttassa tehát eszünkbe azt a szegény embert ki a fagyott kigyót kebelébe felmelegitette, de a hálátlan kigyó halálra harapta.

XX.

Haynald Lajos beszéde

Ő Felségéhez.

A magyar delegatió tagjai tegnapelőtt délelőtt tizenegy órakor diszruhában összegyültek az ülésteremben és rövid nyilvános ülést tartottak. Ezután bizottsággá alakult a ház, és Haynald Lajos biboornok, a delegatió elnöke előterjesztette Ő Felségéhez intézendő beszéde szövegét.

Déli 12 óra után elindultak a delegatusok a „Burgba“.

A főkamarásmester, a testőrparancsnok s a főhadsegéd a trón körül, a közös miniszterek s Tisza Kálmán miniszterelnök a trón baloldalán, a főszertartásmester s a szolgálattevő szárnysegéd az elfogadó terem bejáratánál foglaltak helyet.

Ezután Haynald Lajos bibornok a következő megszólitást intézte ő felségéhez:

Felséges császár és apostoli király!

Legkegyelmesebb Urunk!

A Felséged dicső jogara alatt álló monarchia két államának közös ügyei tárgyalására országgyülésileg kirendelt magyar bizottság tagjai fontos és nehéz működésük küszöbén hagyományos hódolattal hajolnak meg Felséged szentséges személye előtt.

Midőn utólszor részesültek a magyar országos bizottság férfiai ily szerencsében, e főváros örvendező tanuja vala ama mesterkéletlen szivbeli odaadás, ama derült arczu hűséges hódolat és szeretet tanuságának, melyekkel Felséged monarchiájának népei fényes küldöttségek által ülték meg 25-ik évfordulóját azon dicső napnak, melyen Felséged ujdon alapitott családi életére a mindenható áldása leszállott.

Mint viszhangoztak az üdvöt és boldogságot kivánó népek ujongásai e székvárosban, oly élénk viszhangra találnak az általuk kifejezett érzetek a mi kebleinkben és Felséged legmagasabb családjára áldást kérő imává válnak bensőnk szentélyében.

Miről midőn Felséged előtt ezennel hódolatteljes vallomást teszünk, országos hivatásunk feladatára nézve sem ismerünk más czélt, más indokokat, más lelkesitő érzeteket, mint a melyek a népei valódi jólétét szivén hordó dicső fejedelem magasztos szándékaihoz kötődnek.

Mely irányban midőn működni kezdenénk, jól tudjuk mi azt felséges urunk, hogy az európai birodalmak viszonyai, különösen pedig a nem rég multnak harczias eseményei és az ezekből kifejlődött állapotok és szükségességek, hogy továbbá az európai hatalmasságok véderejének e század utolsó két negyedében megdöbbentőlog kiszélesedett arányai a jövőnek innen eredhető esélyeivel szemben rendkivüli erőlködésekre kényszeritik a különben a bölcs takarékosságra és belerejüknek kimélésére utalt és hajlandó birodalmakat is; mert csak az erőssel számitanak egyesek és országok, szövetségesek és ellenségek, — és erős csak az, ki szükség esetén saját érdekeit, saját erejével megvédeni tudja; és ez idő szerint az országok és nemzetek létföltételeinek és érdekeinek leghathatósabb védelme az, melyet — ha kell — a nemzetközi tárgyalások utjába vetett, vagy legalább köztudomásulag vethető kard ad meg nekik.

Mit szem előtt tartva ugy járand el ezen leghűségesebb országos bizottság nagy feladatának megoldásában, hogy az alkotmányos monarchiában egy perczig se hiányozzék a közszükséglet fedezésére megkivánt anyagi erőnek alkotmányos kirendeltsége és hogy az arra hivatott alkotmányos közegek által állittassék a végrehajtó hatalom rendelkezésére mindaz, mi a monarchia fennállását, érdekeinek esetleg nyomatékos megvédését a müvelt világ diplomatiai areopágjában, akaratának és elvi nézeteinek, bathatós nyilvánitását és biztos érvényesitését lehetővé tegye. Azonban csak akként fogjuk ezt az előbbi közösügyi bizottságok hagyományos utjain járva elérhetni, ha a monarchia népeinek léte és érdekei bármily ellenséges küjtörekvések ellen ugy védetnek meg, hogy a védelem czéljainak és eszközeinek a védelem tárgyai áldozatul né essenek — söt népünk gazdászati előmeneteleinek, szellemerkölcsi müvelődésének és társadalmi jólétének anyagi föltételei épen maradjanak s biztositttassanak söt gyarapittassanak is.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Biztonban hisszük, hogy igy cselekedvén, teljesen megfelelünk Felséged országai boldogitására irányult magasztos fejedelmi szándékainak s igy is biztositjuk magunknak azon legfelsőbb királyi kegyelem fönmaradását, melyet ezennel hódolatteljesen kikérünk.

Hogy kapunk pénzt az osztrák-magyar bankból?

(Vége.)

Üzleti eljárás.

Ha valaki a banktól jelzálogkölcsönt vagy jelzálogtétel megváltást kiván kieszközölni (bélyegtelen) folyamodványt kell beadnia az osztrák-magyar bank főtanácsához.

A kellőleg felszerelt folyamodvány „Az osztrák-magyar bank jelzálog-hitel-osztályához“ czimzendő.

Ha a folyamodványnak a bank részéről hely adatik, a végzéssel egyidejüleg a feltől kiállitandó kötvény vagy engedményezési-okmány- és a netalán szükséges elsőbbségi-nyilatkozatok mintája, továbbá a banktól kiállitott nyilatkozat, (melyben az illető kölcsön a zálogleveleк biztositására, óvadékképen leköttetik,) adatnak ki és tartozik a fél azután az összes okmányokat a nyilvános könyvekbe iktattatni.

A bekebelezett okmányok a legujabb tartománytábla- vagy telekkönyvi-kivonattal és a netalán még követelt egzéb igazitásokkal együtt (bélyegtelen) beadványban nyujtandók be, melyben a kölcsön kiszolgáltatása kéretik.

Ha az okmányok rendben találtatnak, az illető pénztár utasittatik a kölcsönösszeg kiszolgáltatására, és erről a fél is értesittetik.

A kölcsön feivétele az értesités vételétől számitandó harmincz nap alatt eszközlendő, minthogy ezen idő lejáratával az ebbeli jog megszünik.

A kölcsön kiszoigáitatásnál a kiszolgáló pénztárnok a beterjesztett okmányokról kiállitott vevény és a kiadott értesitési-végzés átadandó.

A foganatositott kölcsön-kiszolgáltatás után a fél kezéhez fizetési-táblázat adatik ki, melyen a teljesitendő részletfizetések előirvák, és a teljesitett fizetések pedig nyugtáztatnak.

Ezen táblázat minden részletfizetésnél a nyugtatványozás bevezetése végett beterjesztendő.

A kölcsönösszeg kiszolgáltatása és az ezen aikalommal eszközölt kamat-kiegyenlités iránt a félnek pontos számadás is kézbesittetik.

Miután a kölcsön-üzletek a felekkel levelezési uton könnyen keresztülvihetők, e czélra közbenjáró vagy képviselő nem szükséges, mivel alantabb iehető legkörülménzesebben felsoroljuk mindazt, mit a folyamodvány megirásánál tudni szükséges; azonkivül már csak azért is fölösleges a drága közvetitő közbenjárása, mivel nem a frázisoktól, hanem kizárólag a folyamodvány tartalmától függ a kölcsön elnyerése, szükségtelen tehát, hogy a kölcsönkereső maga-maga drágitsa a kölcsönt.

A kölcsön felvételét a fél vagy személyesen vagy maghatalmazottja által eszközli (utóbbinak hiteles meghatalmazással kell ellátva lennie.)

A folyamodvány kellékei.

A folyamodványnak a következő adatokat kell tartalmaznia:

1. a fél nevét, állását és lakhelyét,
2. a fél által kivánt kölcsön összegét,
3. a jelzálog megjelölését,
4. a rangsorozatot, melyben a kölcsön biztositandó lesz és
5. a jelzálog értékét.

A folyamodványokhoz következő mellékletek csatolandók:

A. Jószágoknál vagy földbirtoknál

1. A legujabb telekkönyvi kivonat.
2. Az adóhivatal által hitelesitett bevallási- és földkönyvi kivonatok.
3. Az adókönyvecskék vagy az adóhivatalok bizonyitványai, melyekből látható, hogy a jelzálogra mely összeg esik rendes, egyszerü földado fejében minden pótlék nélkül.

B. Bérházaknál.

1. A legujabb telekkönyvi kivonat,
2. két hires szakértő által a jó épitészeti állapotról kiállitott bizonyitvány, és
3. a több évi bérjövedelem igazolása hivatalosan hitelesitett házbérvallomások, vagy házbéradó kivonatok által.

Ezenkivül a jelzálog értékének gyors és pontos megállapithatáaa czéljából még előnyös birói becsléseket adás-vételi- és bérszerződéseket több évi jövedelmi kimutatásokat s. a. t. terjeszteni be.

Valamely jelzálogkövetelés megváltásánál azonkivül az eredeti kötvény az arra vonatkozó engedményezési okmányokkal eredetben vagy hiteles másolatban a folyamodványhoz melléklendő.

Egyszerüsités és sürgősités szempontjából kivánatos, hogy a kölcsön iránti folyamodványhoz a következő mellékletek is csatoltassanak:

1. Bizonyos esetekben a harmadik személyek vagy hatóságok megkivántató beleegyezése, u. m. kiskoruaknál és gondnokság alatt levőknél a gyám- vagy a gondnok, és a gyám- vagy a gondnoksági-hatóságnak beleegyezése,

községeknél a politikai hatóság jóváhagyása.

2. A tüzkár biztositási levelek.
3. A lejárt utolsó adó-részlet teljesitéséről szóló hivatalos nyugták.
4. A bankkölcsönt megelőző jelzálogtételek után lejárt kamatok lefizetéséről szóló nyugták.

Követelések megváltásánál a folyamodvány az adós, az engedményező és a hitelezők által, azon esetekben pedig, ha nehány betáblázott követelésre nézve az elsőbbség a bank javára átengedendő, ezen követelések tulajdonosai által beleegyezésök jeléül együttesen aláirandó.

Záloglevelek.

1. A záloglevelek 5%-kal kamatoztatnak és kisorsolhatók.
2. A záloglevelek előmutatóra szólnak — félévi kamatszelvényekkel vannak ellátva, és jelenleg 100, 1000 és 5000 forintnyi összegekre kiállitvák.
3. Minden sorsolás alá eső záloglevél harminczkét év után, teljes névértékben, készpénzben fizettetik ki, ha ezen idő alatt nem sorsoltatik ki.
4. Minden évben két sorsolás van junius és deczember elején.
5. A kisorsolt záloglevelek a sorsolás utáni naptól kezdve fizettetnek ki és a következő julius 1-éig, vagy illetve január 1-éig, (ha a tőkefelvétel előbb történik, a tőke kifizetésének napjáig kamatoztatnak.)

O Felségénél.

Király ő Felsége a delegácziók elfogadásánál a trónbeszéd elmondása után a magyar delegáczió több tagját megszólitással tüntette ki:

Andrássy grófnak ezt mondá: Nehezen tudok hozzászokni, hogy önt ebben a sorban és nem a ministerek közt látom. Apponyihoz szólva, ő Felsége méltányolta a gróf nagy tevékenységét a képviselőházban. Falk Miksával szólva a király elismerte a kormánypárt összetartását, mely előmozditja az előterjesztések gyors elintézését. Márkus Istvánnak dicséretet mondott a védtörvény tárgyalásánál mondott szép beszédeért. Molnár Aladártól kérdezte, milyen a kerületében a gazdasági helyzet. Tisza Lászlónál az erdélyi árvizkárokról kérdezősködött. A horvát tagokat arra intette, hogy a kiegyezést gyorsan intézzék el.

A legtöbb delegátus magyar diszöltönyben volt. Haynald bibornok egyszerü bibornoki ornatust viselt; melle egészen el volt lepve rendjelekkel, de ezek fényét egészen elhomályositotta egy mesés értékü óriási smaragdkereszt villogása. Mihalovics zágrábi érsek sokkal szerényebben jelent meg. A mágnások és képviselők diszöltönyei ékszerekkel és prémmel voltak diszitve. Andrássy tábornoki, Dőry báró alezredesi, Nemes gróf őrnagyi és Márkus István honvédfőhadnagyi egyenruhát viseltek. Frakkban csak a horvát delegatusok jelentek meg.

A trónbeszéd.

Ő Felsége Haynald Lajos bibornok, kalocsai érsek a magyar bizottság elnöke által hozzá intézett szavakra a következőleg méltóztatott válaszolni:

Köszönettel fogadom hü ragaszkodásuk imént kifejezett biztositását, mely Engem mindenkor egyenlő örömmel és megelégedéssel tölt el. Szintoly szives köszönetet mondok a házásságom 25-ik évfordulója ünnepélyéről való megemlékezésért, mely ünnep Nekem, valamint a Császárné és Királynénak is, oly meghatóan és felejthetetlenül bizonyitá hü népeim szeretetét és ragaszkodását.

Megnyugvásomra szolgál Önöknek ez alkalommal is kijelenthetni, hogy a monarchia viszonyai az összes külhatalmakkal állandóan a legbarátságosabbak. Reménylem, hogy a béke áldásai népeim számára zavartalanul meg lesznek óva. A német birodalommal fennálló benső egyetértés ujabb kezességet nyujt Nekem arra nézve, hogy be fog következni azon általános megnyugvás, mely a békés munkásságnak teljes fejlődését biztositja. Habár nem is szüntek még meg egészen a török birodalom tartományaiban a háboru utóhatásai, mégis remélhető, hogy a berlini szerződés következetes keresztülvitele a Balkán félszigeten is teljes békét és ennek következtében jobb állapotokat fog szülni.

Kormányomnak komoly feladata és kiváló gondja volt Boszniát és Herczegovinát, melyekre évszázadok mulasztásai és bonyodalmai oly sulyosan nehezedtek, a rend, biztonság és művelődés jótéteményeiben részesiteni. Ezen békemű sikeres fejlődése folytán és miután a novibazári szandzsák több pontjának megszállása, a berlini szerződés értelmében s Ő felségével a szultánnal való teljes egyetértésben — hála hadaim kitűnő vezetésének és magatartásának — békés uton végbe ment: már ez év folyamában és legközelebb is ismételten, az emlitett országokban elhelyezett csapatok létszámának tetemes leszállitását rendelhettem el; miáltal a megszállás költségeinek nevezetes csökkentése vált lehetővé. A mit a mult évben mint elérendő czélt jelöltem meg, hogy tudniillik Bosznia és Herczegovina közigazgatásának költségei ezen országok jövedelmeiből fedeztessenek, az már a jelen évben megvalósuláshoz közeledik. Rend a közigazgatás körében és biztonság a jogviszonyok terén, növekedő mérvben fogják föltárni ezen országok gazdag segédforrásait.

Azon előterjesztésekből, melyek Önöknek alkotmányo tárgyalás végett bemutattatnak, látni fogják, hogy kormányom a monarchia pénzügyi helyzetére kiváló tekintettel volt és minden oly követelménytől tartozkodott, melyet a monarchiának Eiőttem és Önök előtt egyaránt becses érdekei, valamint a többi államok közt elfoglalt hatalmi állása, mulhatatlanul szükségesnek nem tüntetnek fel.

Buzgó hazafiság és tapasztalt belátás fogják Önöket vezérelni alkotmányos tevékenységük teljesitésében. Bizom ebben és szivemből üdvözlöm Önöket!

Irodalom és müvészet.

Arany János „Toldi szerelme“ elbeszélés XII énekben. Budapest Franklin társ. 1879.

(Vége.)

V.

Ilyenül nézem én Arany János ezen legujabb halhatatlan müvét. Csak még egy pár szót teszek ehez az előadásról, mely ugy tetszik némi vonásokban szintén eltérést jelöl, vagy legalább uj vonásokat mutat.

Az előadás nem sasröptü. Valóban nem érezhető rajta az első rész üde-ifju bája. Legelevenebb azon részekben melyek a régi időkben irattak meg. A többi részekben is remek mindenütt, oly helyt csodálatos erővel zang csatákat és szenvedélyeket s a jellemző erő csodásan egyéni hangokban nyilatkozik, de hol aztán megpihen, ott elegicus! Mindjárt elején a „Daliás idők“ 4 soru elegicus bevezetése 2 versszakra nyulik a „Toldi szerelme“ elején. S a bus ének elegiával végződik, ama fájón érzett négy őszinte sorral, mely hosszu fájdalmakról s vágyakról beszél.

„Bus éneknek“ nevezi e müvet maga a költő is. Valóban az. Lehetne az egészet egy hosszu, egy örökre érzett fájdalom énekének nevezni elhervadt virádokról, nem teljesült reményekről midőn a busult szivének, csak egy tanács adhatól: ne érezz, vagy ha igen, keress másholt kielégülést.

Közbe-közbe is megcsendül a fájdalom szomoru hangja az agg költő szerető, bus komoly lelkének lyricus sohaja.

Nyomott a levegő, a tüdő kevésbé tágul, ruganyossága veszett s a szív verése halkabb dobogás jeleivel mutatja az életet, de nem már az ifjui lelkesedés szárnyaló hevülését.

De a hol kell, magasan zendül az ének. Hősök délczeg rohanása, csattogó csatája, villámló tüze kiérzik az előadás bevült szárnyalásából s kigyúl a késő nemzedék olvasásán ama bosszura hivó ballada hangjainak, mely mellőzve a vég rimeket, az alexandrinok menetét hattagu sorokkal rimelve teszi méltóvá a véres eset elzengésére, az álmok, csalfa nő szinlésére, Endre halálának álnok esetére. Olvassátok e helyet, mert mesteri az.

Nyelve e müvében Aranynak még szinesebb, ragyogóbb. A jelzők szaporodnak, több oldaluak s festőiebb czélzattal alkalmaztatnak. A hasonlatok halmozódva pártjával, sőt négyesével is egyesülve világositják, szinezik az egyszerü gondolatot, müvészieseb, keresettebb alkalmazással. Röviden a Toldi másik két részének egyszerübb stylja, a Buda halála nyelvének nyugedt fensége itt szinesebb, festőibb, ragyogóbb lesz, de nem marad hátra azoktól. Olyan ez, mint a kristály tisztán folyó patak, melynek alján gyöngyök teremnek, partján szinpompáju és illatos virágok nőnek s tükrén a nap ezerszeres szinben ragyogva törik meg s gyémánt napokat tükröz.

VI.

És most összegezem rövid sorokban az eredményt, a miért Aranynak e müve ismertetésébe fogtam s a mint természetes, visszatérek a kiinduláshoz:

1.) E mű meséje természete s tervezeténél fogva bonyolultabb, több oldalu, fantasztikusabb s regényesebb, mint bármely előbbi hasonló müvében, akár azért, mert itt a gazdagság elengedhetotlennek látszott, akár azért, mert a mesében való bonyadalom fejlődési szükségnek látszik.

2.) A jellemek is ehez képest a több oldalu cselekvényben jobban egyénitve gazdagabbak s lelkök indulatainak olykor a legapróbb vonásokig való kifejtésére kényszerittettek.

3.) Az előadás alapszine komoly, olykor komor s egészben elegicus, részben szintén épen a cselekvény ily alakitása miatt s gyakran fájó érzésekre vagy sejtelmekre ébresztő.

4.) A nyelv ragyogóbb és valamint az őszi lomb, nem egyhangu zöldjével a tavasznak, de a szinek változatosan ragyogó pompájával, sziv és szemkápráztató hatást eszközöl. Végre keresettebb is e nyelv a rhythmikus esetlés hatásos példáival, mint Toldi más két részében.

Igy általában Arany elbeszélő modorában egy kis, bár az előbbinek kapcsolatos, illetőleg a lényegben attól el nem térő, de mégis észrevehető változás történt.

Ferenczi Zoltán.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. decz. 20.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister, dr. Tolnay Lajos marosvásárhelyi ref. lelkészt s Kisfaludy-társasági tsgot, a magyar irodalomból egyetemi magántanárrá lett képesitése folytán ezen minőségben megerősitette.

— **Az ármentesitési** s illetőleg jegelési munkát a Szamos mindkét ágán a tegnapi napon is nagy buzgalommal és kellő erővel folytatták. E munkálatnak, különben, miután a viz egészen visszahuzódott medrébe, most már inkább csak az a jelentősége és czélja, hogy a városnak árviz esetében fenyegstett részét az időjárás bármely változása biztositva találja; s a szakértők reménylik, hogy ha a megkezdett munka kellően folytattatik s befejeztetik, minden esély készen fog találni. Egyébiránt tegnap a munkaerő tekintélyes részét arra forditák, hogy a két Szamos összefolyásánál a roppant menynyiségü jégtömeg által okozott jégtorlaszokat eltávolitsák. A Nagy-Szameson a vasuti hidon felül ugy mint alul ezuttal is folytatta Rastovics főhadnagy a robbantási müveleteket, még pedig összesen 10 robbantást eszközölt, ezuttal már mind

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Petőfi sirja.

(Török Albertné, Zeyk Lenka ő nagyságának ajánlva.)

Keresitek ismét
Hol van az ő sírja,
Hol pihen a költő
Összetörött lantja; . . . . .
S mert a rög nem beszél
S nines rajta síri jel,
Feléled a remény
Ábránd-képeivel . . . . . .
Hátha ujra látjuk!? . . . . .

S elindul a haza,
Magyarország népe,
Keresi őt mind'ütt
Félve és reménylve:
Szívszorongva bejár
Mindenféle földet
Megkérdi a felhőt
Nem látta-e őtet
Bújdosása közben?

Hirt nem hoz a felhő,
Hallgat fű, fa, virág;
Keserves csalódás
Járja szivünket át:
Hiu ábránd volt csak —
Összetörött lantja.
Nem zeng többé rajta
„Talpra magyar, talpra“
Örökre elnémult.

. . . . Puszta sírhant áll a
Segesvári réten,
Hősök pihennek ott
Elfeledve régen;
Ő e hősök között
Egy félisten maga
Világ-szabadságért
Vont kardját szoritva . . . . .
. . . . Ott van az ő sirja! . . . .

Hazám hü leányi
Koszorut a sírra,
Boruljon a tavasz
Virágival rája.
Ragyogjon felette
A szabadség napja:
Mert rabszolga földben
Nyugodni sem tudna —
Sírban megfordulna! . . . .

Kénosy Béla.

(Felolvastatott a székely-udvarhelyi „jótékony nőegylet“ munkaestélyén 1879. deczember 8-án.)

III.

A tory párt átalakulása.

— Cucheval Clarigny után. —

(Folytatás.)

III.

Miként kellett tehát eljárni? Fel kelle venni az 1859-ki billt, de kiszélesbitett alapokon. Ahhoz kelle regaszkodni, miszerint a városok és grófságok között a választási székhelyeket illetőleg bizonyos osztály elkülönzés feltartassék ké különböző választó testület által mindkét faju választó gyülekezetre nézve, és legalább, hogy egy képviselőt tartsanak meg a másodrangu városokra nézve; emez eredmények után a városokra kiterjedő választói ivek szerkesztésében tovább kellene menni, mint a Gladstone és Bright inditványaiban látható, és nem kellene hagyni a radicalok számára más segély forrást, csak nyilt kinyilatkoztatását annak, hogy ők az általános szava-, zási jog pártosai. Disraeli legtöbb társát megnyeré eme szándokának, és lord Derby maga is daczára gáncsoskodásainak, a legőszintébben pártfogolta; de értesülvén, miszerint a legfőbb pénzügyi canczellár által kidolgozott tervezetnek amaz eredménye lenne, mikép a választók számát a grófságokban több, mint kétszázezerre, a városokban pedig közel egy millióra emelné, a cabinetnek három tagja: a hadügyér s a gyarmatok és India miniszttere -- Peel ezredes, — lord Carnar von és lord Crantorne megtagadták hozzájárulásukat oly intézkedéshez, melyet forradalminak tekintének. Ez utóbbi azonfelül a legtüzesb és legelkeseredettebb ellenzők egyike lett az uj reform billre nézve.

Disraelinek tehát a conservativek ellen is kelle küzdenie, kik ellenségeiül nyilatkoztak minden reformnak, Lowe és a whigek ellen, kik ugy találták, hogy a bill igen széles tért nyit a munkás osztályok számára, és azt még veszélyesbnek mondák, mint Gladstone billjét, és végre Gladstone és Bright ellen, kik azt állitták, miszerint a kormány eljárása csak csalják a munkásokkal szemben; és hogy az oly számos osztályzat, melyek látszólag nagyon szabadelvűek, alig szaporitaná csak egygyel is a választók számát. Egy részről a statistikai adatok, melyeket a kormány összegyüjtött, azzal gyanusittattak, hegy csupán a feltevések támogatására vannak összeállitva, mások szerint pedig a nagyitás és pontatlanság hibáiban szenvednek. Mindenféle szövetkezeti elem jelenlevőnek mutatkozott, és Gladstone megkisérlé azt szervezni, összehivván a billnek minden ellenpártosát egy gyülésbe; de ezen államférfinek parancsoló modora, és amaz erőszak, melyet eme küzdelemben kifejtett, a képviselők elég nagy részét eltávolitá tőle, másokat pedig a lassuság idegenitett el, kik ugy vélekedtek, hogy valamilyen megoldás elébe teendő amaz izgalom élesztéséhez, melyben az országot senyveszték; összegyült tehát mintegy ötven mérsékelt szabadelvü képviselő és a szövetkezetnek terveit kijátszák, határozottan megtagadván az abban való részvételt. Disraeli keresztül vitte a billt a második olvasásnál egy gyönyörü szónoki beszéd mellett, mely elragadta a képviselőházat, és melyet eme szókkal zárt be: „Az ország nyugalmáért szavazzák meg önök a reformot és forgassák fel holnap a miniszteriumot.“

Gladstone a részletes tárgyalásra egy sor javitást készitett el. A legelső és legnevezetesebb megszoritá amaz engedélyezések egyikét, melyeket a kormány tett, és az volt a czélja, whigeket és a radicalokat közös szavazásra hivja. Eme módositvány élénk vita után, tizenkilencz szótöbbséggel elvesztetett.

E pillanattól kezdve a bill sorsa biztositva látszott. Mindazáltal Disraeli mindig a részen volt, nem engedve át senkinek a feladatot, hogy a bill részleteit védje, és több mint két hónapig, mig a czikkek fölötti vita tartott, ő minden nap beszélt és gyakran többször is egy ülés folyamán. Neki amaz elégtétele volt, hogy a bill két pontot kivéve, olyként fogadtatott el, a mint ő azt elkészité. Az egyik pont volt ama záradék, mely két szavazatot engedett ama választóknak, kik két föltételt egyesitenek magokban a választási jog megnyeréséro nézve, s e pont rögtön elhagyatott a miniszterium által; a másik ama módositványt eredményezte, mely által a választóktól kivánt mérték a grófsági választókra nézve lejebb szállittatott, mely a conservativ párt tagjainak kezdeményezésére elfogadtatott, a képviselőház hirteleni mozdulattal tapsokban tört ki, igy fejezvén ki tiszteletét ama kitartás, állhatatosság és tehetség tekintetében, melyet Disraelil ama küzdelem alatt tanusitott, mely három hónál tovább tartott. Lord Derbynek befolyása a felsőházban szintén győzedelmeskedett a lordok habozása és ellenállása fölött, és a conservativ párt ilyképen megszerzé ama tiszteletet, hogy bevégezte az 1832-ki müvet, és az Angol választási rendszernek megadta a legszélesb és legszabadabb alapot.

Nehány napra a törvény végleges megszavazása után, a lord major évenkénti estélyén Disraeli igy szólt: „Jelen voltam életemben sok kiváltság megszünésénél; mi legutóbb a szabadelvüség kiváltságát láttuk megszünni. . . A tory párt ujból elfoglalta az ország kormányzásában természeti hivatását, mely a nemzeti seellemnek kifejezésében áll.“ — A legfőbb pénzügyi cancellár gyökerében támadta meg amaz előitéleteket és elővéleményeket, melyeket a népség egy nevezetes része táplált a toryk iránt; pártját szabadelvü alapra állitva, felforgatá ama korlátokat, melyek a közép, de főleg a munkás osztályt gátolák az ő pártjukba lépésben; pártjának uj erők szerzése által a népszerüség és hatalom elemeit biztositá; de csak a gyakorlat mutathatta ki, mily igazak voltak számadásai, és mily éleslátással olvasott ő a jövőben. Sok conservativ nem titkolá nyugtalanságát, és lord Derbynek egy kifejezése: „Mi a sötétbe ugrunk“, rájuk nézve igazolta az ő szemrehányásaikat. A városi polgárság pedig fellármázva s felizgatva volt ama kiátás folytán, hogy a választásoknál már kiállania kell a munkás osztályok tulsulyát is, melyeknek azt számuk biztositotta. A bizottság, mely a tradenniont (kereskedelmi szövetség) illető vizsgálatra volt alakitva, ép akkor tette közzé javaslatát és ama rettentő felfedezések, melyeket ez okmány a Sheffieldi munkás szövetkezések által parancsolt bünökre nézve tartalmazott, igazolni látszottak a Lowe által kifejezett félelmeket, midőn ez a roformbill harmadszori olvasásánál emez emlékezetesen hires szavakat mondá: „Az első

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

villanyfolyam segélyével. Az időjárás szintén segélyére jött az ármentesitési munkálatoknak, amennyiben a lég hőmérséklete tegnapelőtt és tegnap tetemesen csökkent, anélkül azonban, hogy hirtelen olvadást okozott volna.

— **A Szenkovics** Gyula által ma, szombaton, a városi Vigadóban tartandó hangverseny műsorozata a következő érdekes zeneművekből áll: Ábrányi: Merengés a pusztán. Előadja Bogdán Andor. Bach: Bourrée. Előadja Merz. Gizella k. a. Ábrányi: Románcz. Előadja Bogdán Ilona k. a. Beethoven: Sonata (A-dur, Rondo). Előadja Ákoncz Anna k. a. Bach: Gigue, Chopin: Valse (Des-dur). Előadja Merza Ida k. a. Mendelssohn: Lieder ohne Worte. Előadja Henrich Jenny k. a. Mozart: Quartett (Rondean). Előadják: László Mari k. a. (zongorán), Vajda Emil ur (hegedü), Jánosi Béla (mély-hegedü), dr. Kis Mór (kis-bőgő). Chopin: Études. Előadja Bogdán Róza k. a. Haydn: Trio; előadják: Henrich Irma k. a., Vajda E. és dr. Kis M. urak. Hőszler: Sonata (Rondeau); előadja Bogdán Irma k. a. A hangverseny tisztajövedelme, mint emlitettük, a vizkárosultak javára van felajánlva. Belépti-dij: férfiaknak személyenkint egy frt, családjegy 3 személyre 2 frt, 4 személyre 3 frt. A zeneestélyt táncz fogja követni. — Kezdete 7 órakor.

— **Rogeard**, a hirneves és szellemes franczia tanár a tél folyamában Kolozsvártt felolvasásokat fog tartani a gr. Teleki-salonban (belmonostorutcza 4 sz.) A felolvasások egész sorozatot fognak elfoglalni s három hónapon át tartanak, hetenkint kétszer: minden kedden és pénteken délntán 5 órától 6-ig. Az első felolvasást Rogeard ur január 2-án tartja. A programm a franczia irodalom-történelemből öleli fel tárgyait s a felolvasás ismeretes szellemes modorában a franczia szellem legkiválóbb irodalmi képviselőire és müveire fog kiterjedni. Ime a nagyérdekü program: Mirabeau és az ékesszólás. C. Desmoulins és a hirlapirodalom. A. Chénier és a költészeti renaissance. Chateaubriand és a vallási reactio. Staël és a politikai kritika. C. Nodier és az irodalmi forradalom. P. L. Courier és a pamphlet. C. Delavigne, Scribe ds a szinház. A. Barbier és a lyrai költészet. Vigny. Lamartine. Hugo. Beranger, Musset. Michelét. Quinet. L. Blanc és a történelem. Proudhon és a socialismus. Balsac és a társadalmi kritika. G. Sand és a regényirók. Gautier. Murger, Monnier és a realismus. Erckmann-Chartrian és a regény. Az összes felolvasásokra (három hóra) bérleni lehet: egy személy 13 frt. családjegy személyenkint 10 frt; két hóra: személyjegy 9 frt, családjegy 7 frt; egy hóra személyjegy 5 frt, családjegy 4 frt; bérlet nélkül beléptidij egy felolvasásra 80 kr. Előfizetéseket elfogad a M. Polgár kiadó hivatala.

— **Az árvizkárosultak** élelmezése. A közönség által tett nemesszivü adakozásokból, a kolozsvári jótékony nőegylet tagjai, e hó 19 én, az az pénteken délben ujolag élelmet osztottak ki. E kiosztásnál a nőegylet s a város részéről ugyanazok voltak jelen, kik tegnap is közreműködtek. E napon adakoztak kenyeret: özv. gróf Teleki Domokosné 4, Kónya Rudolfné 10, Pataki Istvánné 2, Tóth Zsigmondné 4, Macskásy Róza 2, Jenei Árpádné 2, Vikol András 4, Placsintár Jánosné 2, Cserházi Jánosné 1, Papp Gábor 1, gr. Eszterházi Kálmánné 8, Pál Györgyné 1, özv. br. Wesselényi Józsefné 130 czipót s egy egész 38 fontos szalonnát, Cserházi Jánosné 1 kiló szalonnát. Főzeléket: Marsalkó István 10, Nagy Péterné 20, br. Bánffy Albertné 20, Horváth, Imre 12, Ferencz Józsefné 10, Hődel Józsefné 10, Simon Elekné 10, Biró Mihályné 10, Szász Domokosné 10, Plihál Ferenczné 10, Czikmántori Jánosné 15, Ormos Ferenczné 10, Pap Gábor esperes 6, Szőcs Gézáné 10, Pánczél Imréné 10, dr. Biró Jánosné 10, Fehér Mártonné 10, Ulár Pálné 10, Nagy Flóris 5, Schönbrun Hermanné 5, Sándor Istvánné 10, Hegedüs Sándorné 10, dr. Veres Lajosné 10, Tamási Jánosné 25, Benel Ferenczné 10, Krausz Mayerné 6, Biásini, Domokosné 10, Markhard József 10, Pál Györgyné 10, Asztalos Jánosné 10 adagot. Eddigelé e napon osztatott ki a legtöbb élelem, a mennyiben 625 személy láttatott el kenyérrel és főzelékkel Szombaton és vasárnap a torna-vivoda helyiségében az élelem kiosztás folytattatni fog. A fennebbieken kivül decz. 15-én Olasz Károly 20, Kiss Sámuel 120 személyre főzeléket, s Becsei Hugó 25 kenyeret adományoztak, melyek az nap, az árvizkárosultak közt kiosztattak.

— **Árvizkárosultjaink** javára Rogeard ünnep harmadnapján, decz 27-én felolvasást tart a városház nagy termében; a felolvasás tárgya lesz: B. Saint-Pierre, a „Pál és Virginia" czimü világhirü regény irója.

— **A Polgári Társalkodó** holnap, vasárnap d. u. 4 órakor tartja rendes évi közgyülését saját helyiségében (belközéptucza gr. Mikóféle ház).

— **A kolozsvári** „Hilária" dalegylet ez évi rendes közgyülését vasárnap dec. 21-én délután 3 órakor kezdődőleg tartja meg a belfarkasutczában a Lyceum épületében. A meghivók már szét lettek küldve, mindazáltal fölkéretnek mindazon t. tiszteletbeli, pártoló és működő tag urak, a kik talán feledékenységből meghivót nem kaptak, hogy a közgyüléstjelenlétökkel megtisztelni sziveskedjenek. Kolozsvártt, 1879, decz. 19. a dalegylet megbizásából, Váradi Albert.

— **Pálmai Ilka** (Szigligetiné), mint a „Pester Journal" állitólag hiteles forrásból értesül, a jövő év február elsőétől kezdve a népszinházhoz szerződtetve lett. A szerződést alá is irta volna a müvésznő ügyvéde s a népszinház igazgatója. Pálmay Ilka a népszinháznál 5000 forint évi fizetést fog nyerni. A kolozsvári szinházzal kötött szerződését a müvésznő szintén felmondta volna azon okból, mert az itteni éghajlat miatt folyton gyengélkedik.

— **Necrolog**. Özv. Fikker Károlyné s utóbb néhai Szabó Lajos özvegye, született Mezei Borbára, az egykori hires, marosvásárhelyi ügyvéd és jogtanár Mezei János leánya, f. év és hó 10-én 68 éves korában Hariban, Alsófehérmegyében jobb létre szenderült. Gyászos kimultát gyermekei: Fikker Ferencz, János és Borbára, Tarsoly Albertné s mostoha gyermeke Károly n.-laki volt birtokos s számos unokák és dédunokák fájlalják.

— **Kossuth Lajos** nagy hazánkfia, ismét gyöngélkedik, s e hét végén Nizzába megy pár heti üdülésre.

— **Az ujévi** gratulácziok megszüntetése. A fővárosi pénzintézetek, biztositási társaságok s azok tagjai, nemkülönben az egyletek és malmok elhatározták, hogy a kölcsönös uj évi üdvözlést megszüntetik.

— **Az osztrák-magyar** nagykövetek és követek fizetése. A közös államháztartás előirányzatában érdekes kimutatást találunk külföldi diplomatiai képviselőink fizetéseiről, melyek egyszersmind ama socialis viszonyok szempontjából is érdekesek, melyek egyes országokban léteznek s melyekre vonatkozással állapittattak meg a fizetések. Anglia politikai tekintetben nem a legfontosabb állam ránk nézve, de kétségtelenül Európa leggazdagabb állama és az élet szükségletei is legnagyobbak. Ottani nagykövetünk 81,000 frtot kap egy évre a jövő évtől kezdve és pedig 3000 frttal többet, mint a mult évben, mert a nagykövetség palotájának tulajdonosa a házbért ennyivel emelte. A párisi és szent-pétervári nagykövetek évi fizetése 78,100 frt, ugyanannyi, a menynyit ezelőtt az angol nagykövet huzott. A berlini és a római követek 53,100 frt összes illetékkel vannak a budgetben felvéve. A konstantinápolyi internuntius 39.900 frt, a szentszéki követ 36 ezer 900 frt évi fizetést huznak. A spanyolország követ 29,000 frtot, a perzsiai 21,300 frtot, a romániai 20,000 frtot kap. — A többi követségek dotatiója 15,000—20,000 forint között változik. — Montenegróban 13,200, Szászországban 8 ezer 400, Portugallban 7000 forintot kapnak képviselőink.

— **Szenzációs eset**. A fővárosban nagy feltünést kelt, hogy Friedmann rendőrbiztos és fia elfogattak. Az elfogatás azon rejtélyes orosz nővel és kétl eányával van összefüggésben, kikre nézve a lapokban sokféle hir került nyilvánosságra. A hatóságnak oka van azon gyanura, hogy Blueffstein asszony nem az orosz nihilistákkal áll összeköttetésben, mint kezdetben hitték, hanem egy nemzetközi tolvajbandának tagja. Friedmannra azon gyanus körülmény forog fenn, hogy ő, mint a hatóság hosszabb idő óta erről tudomással birt, sok rejtélyes idegen egyénnel állott viszonyban s midőn Blueffstein asszony Budapestre érkezett, őt a pálya-udvaron fogadta, mert megérkeztéről előre értesitve volt, sőt különböző jelek arra mutatnak, hogy vele még a legutolsó időben is összekötetésben állt. Friedmann azonban ez iránt minden felvilágositást makacsul tagad.

— **Farkas kalandok**. Máramarosban annyira elszaporodtak a farkasok, hogy éjjelente már a városokba is ellátogatnak. M.-Szigeten nem rég egy czigány-utczai polgár udvarát tisztelték meg, mult héten pedig Alsó- és Felső-Apsa közötti országuton egy embert szakgattak szét s annyira feleméztették, hogy csak a feje volt másnap található. Biharban szintén nagy számmal csatangol e dúvad. Okényból irják, hogy ott e hó 12-én az uradalmi tiszttartót 6 ordas támadta meg; ez azonban szerencsére elverte őket magától. Debreczenben a mult pénteken a következő borzalmas eset történt: Egy leány-cseléd a czegléd-utczai temető mellett, kutra ment vizért, de nem tért vissza többé gazdájához. Azon tény, hogy czipőjét másnap a kut körül megtalálták, azt engedi következtetni, hogy a farkasok ették meg s e következtetés annyival is nyer valószinüségben, mert a dermesztő hideg a város körül vakmerőkké tette a vadakat. Pénteken Pestmegyében, a hol emberemlékezet óta nem láttak farkast, most ez állatok éjjelenként a faluba járnak be. A postmegyei alispáu legközelebb hivatalos vadászatokat szándékozik a farkasok ellen elrendelni.

— **Luther és a háziipar**. Egy nevezetes tudományos fölfedezésről tudósitják a „P. H."-t, mely még a német sajtóban is ismeretlen s bátran nevezhetjük legujabbnak. Luther Márton volt az első, ki a háziipar fontosságát a nyilvánosság előtt hangsulyozta s maga is foglalkozott vele, mint nemes időtöltéssel. Az erre vonatkozó iratokban Luther kimoudja azt, hogy eljő az idő, midőn a világ figyelme a háziipar fontosságára irányul. Luther maga esztergályozással foglalkozott s a „P. H." egy eddig ismeretlen levelet közől, melyben esztergályos szereket rendel meg: „L. S. Mert nálunk egyéb okosat tenni nem lehet, én és Farkas barátom esztergályozunk Itt küldünk nektek egy arany forintot, kérve, hogy vásároljatok pár furót és csavart. Vannak ugyan szerszámaink, de a ti jeles nürnbergi készitményeitekből akarunk néhányat birni. A mivel többe kerül, köszönettel utánküldjük. Ha a világ isten igéiért nem táplál, két kezünkre szorulunk. . ." Ez a levél a nürnbergi esztergályos ipartársulat levéltárában van.

— **Borzasztó** szerencsétlenség történt nem rég Hallban az ottani bányákban. Az esetről, mely már emlitve volt, a következő részletek érkeztek: Reggel hét órakor 23 bányász gyült össze az aknaházban, hogy a robbantó port magokhoz vegyék, mindenik 20 fontot kapott salétrom, szén és kén vegyülékből, melyet egy zsákban szoktak magokkal vinni a bányába. Alig hogy a házat elhagyták, robbanás történt, mely a ház tetejét felgyujtotta. A robbanás oka valami vigyázatlanság lehetett, ez azonban még nincs kideritve. Következménye azonban borzasztó katasztrófa lett. Midőn a segély megérkezett, 10 bányászt a halálkin minden képzelhető vonaglásában találtak, valamennyi fekete volt, mint a korom, a felismerhetetlenségig eltorzitva. — Ezek azonnal meghaltak. 14 más munkás már a felügyelő lakásába volt behordva, ezeknek minden test része, különösen arczuk, kezők, hátuk összevissza volt égve; legnagyobb részök még az nap meghalt, s a többi is rövid időn követni fogja őket. A szerencsétlenség leirhatatlan siralommal töltő el az egész környéket; egy apa két fiával együtt a halottak között van: egy másik 6 árvát hagyott maga után, miután feleségét néhány héttel ezelőtt eltemette.

— **Asszony** nadrágban — e mellékneve volt egy milliomos nőnek, ki közelebb halt meg Franczia országban. Foucault asszony nagyatyja I. Napoleon tábornoka volt, atyja pedig ezredes. Roppant vagyonnal birtak, de atyja tönkre ment s ő férfi-ruhába öltözve Párisba ment, s egy nyomdában mint korrector működött. Midőn nemét felismerték, a nyomdatulajdonos elbocsátotta; azután mindig férfi-ruhában mint másoló tengette egy darabig életét. Dumas regényeit is másolta. Majd szedő lett s oly takarékosan élt, hogy hat év alatt szép kis vagyont szerzett össze, aztán vállalatokba bocsátkozott; a szerencse mindvégig kegyelte s szülei vagyonát visszaszerezte. Mint jockey is futtatott, s ezáltal is sokat szerzett. Most, hogy meghalt, két milliónál többet hagyott hátra.

— **Páris** Murcziáért. Párisból decz. 18-ról távirják: Harmincz harang büvös hangja szól. Páris ismét a jótékonyság pazar ünnepét üli. A Hippodrome, melyben a spanyol árvizkárosultak ünnepélye tart, óriás tündérvárhoz hasonlit, melyben a jótékonyság szellemei varázs-zenéje ragadja el a fényben és pompában és a genie alkotásaiban elmerült közönséget, mely roppant tömegben hullámzik föl és alá a termekben. A már közölt programm valósitása felülmul minden képzelhetőt. Az óriási Hyppodrome, melynek közel tizezer vendége van, Páris meglepő gazdagságáról tanuskodik, mely a hó és fagy ellen csak most üritette ki tárczáit a szegények részére. — Lebey ur, az ünnepély genialis tervezője, nagy ovácziók tárgya. A „Monde Illustré" által tervezett spanyol városrészek s mükiállitás, jobbra a spanyol terem a tombola nyeremény tárgyaival kelt kiváló érdeklődést. Az aristocrata férfivilág a murciai kápolna felé tódul, hol a bájos Judic kisasszony mond furcsábbnál-furcsább jóslatokat a lehető legkomolyabb arczczal egy jós-taligáról. A bazárban Páris legünnepeltebb szépségei árulnak s ellentétben a csikorgó bideggel, büvös látványt nyujt a gazdag pálmaliget, mely kékes vakitó fényárban uszik s forró délszak gazdag képzelmének tarka alkotásaival népesiti be a levegőt. Jelen vannak: a kormány, a parlament, a törvényhatóság tagjai, az egyház kitünőségei, a külföldi diplomácziai kar képviselői stb.

— **Mai számunkhoz** van mellékelve a „Képes Családi Lapok" előfizetési fölhivása. Bátran elhallgatjuk ezuttal, hogy „ajánljuk olvasóink pártfogásába", mert oly vállalat, mely alig egy év alatt **nyolczezer** előfizetőt és vevőt tudott hóditani, többé nem szorul ajánlatra; azt azonban kötelességünk nyiltan kijelenteni, hogy a rendkivüli siker, amit e képes vállalat oly példátlanul rövid idő alatt aratott, nem a véletlen ajándéka vagy puszta sors kegye, hanem becsületes törekvés, ernyedetlen munka, s megfelelő anyagi áldozatok megérdemlett jutalma és viszonzása. A magyar középosztály rég érezte hiányát oly szép és olcsó hetilapnak, mely a szerényebb háztartás költségvetésébe nagyobb megerőltetés nélkül is beilleszthető, s **Mehner Vilmos** ur e hiány betöltésével már nagy érdemet szerez s nagy szolgálatot tesz vala a közügynek, ha az, amit rajzban és szövegben nyujt, nem állana is egy szinvonalon a külföld sokkal drágább ily fajta vállalataival. Teljesen meg vagyunk győződve, hogy a hová a mellékelt előfizetési iv eljut, onnan teleirva fog visszakerülni a buzgó és áldozatkész kiadó, Mehner Vilmos urhoz.

KÖZGAZDASÁG.

A kolumbácsi legyek.

Turnu-Severinből (Romániából) irják:

A legközelebbi földrengések, melyek az Al-Duna vidékét többször felriasztották, egyelőre azon reménynyel kecsegtettek bennünket, hogy a hires „kolumbácsi legyek" barlangjai össze fognak dőlni és mi megszabadulunk e kártékony moszkitó-fajtól örökre. — De mint az ujabb tudósitások mutatják, e forró ohajunk nem teljesült; a repedések ép ugy állanak, mint ezer év előtt, és mi kénytelenek leszünk tovább türni e kellemetlen vendégek pusztitásait. — Ott, hol a Duna, Baziast elhagyva, Babakőin (nem Babagáj — ezt csak a K. K. priv 1-te Donau Damphschiffahrts Gesellschaft javithatlan német tisztjei keresztelték ugy) alól összeszorul és haragos habját szikláról sziklára hányva hömpölygeti, van a szerb oldalon a hires Galambócz vár omladéka. Ennek szomszédságában és átellenben minden tavasszal milliárd apró, inkább szürkés mint fekete piczi légy özönlik ki a sziklák hasadékaiból, és a szél által hajtva leterül az Al-Dunára, hol csendes időben meglepi a legelésző csordákat, betolakodik a szembe, orrlyukakba, fülbe, és fájdalmas, mások szerint mérges csipésével a jószágot annyira dühösiti, hogy az bőszülten rohan, a merre szemelát, mig végkép kimerülve földre rogy és igen gyakran belédöglik. Meglepi az embert is, és épen vélem is megtörtént, hogy szemembe vágódva éles maró fájdalmat okozott, két hét mulva is alig szabadultam meg a vörös égető daganattól. — Egyedüli szer ellene a füstölés, melyet nem szenvedhet. — Szellős időben nem mutatkozik, mert még kis szélben sem repülhet

Piaczi árak.

A heti vásár helye és napja		Egy hectoliter (=70 kupa) tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	100 kilo széna	szalma	1 köb méter tüzifa	1 kiló marhahus
		árakrajczárokban									
Beszterczе		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dées		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Szt.-Miklós	dec. 6	950	850	550	500	250	520	170	30	—	30
Kolozsvár	dec. 4	912	—	580	—	300	420	240	160	350	44
M.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Szeben	dec. 9	870	740	530	460	310	440	190	100	350	46
S.-Szt.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szamosujvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szászrégen	dec. 11	850	625	575	—	230	362	140	65	280	36
Sz.-Udvarhely	dec. 9	800	600	500	—	250	425	200	40	220	36
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén 1879. deczember 19.

Magyar aranyjáradék	96.—
Magyar vasuti kölcsön	114.—
Magyar kel. vas. államkötv., .. kibocsátás	74.55
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	86.25
Magyar kel. vasuti államkötv., 1876. évi	77.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	106.75
Magyar szőlődézsma váltsági kötvény	88.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	88.—
Magyar földtehermentesitési kötvény záradékkal	85.75
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	87.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény záradékkal	84.75
Erdélyi földtehermentesitési kötvézny	85.—
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötv.	—.—
Osztrák járadék papirban	68.65
Osztrák járadék ezüstben	70.25
Osztrák járadék aranyban	80.80
1860-iki államsorsjegyek	30.50
Osztrák-magyar bankrészvény	8.45
Osztrák hitelintézet-részvény	2.66
Magyar hitelba k-részvény	285.50
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.52
20 frankos arany	9.31
Német birodalmi márka	57.70
London (3 havi váltókért)	111.75

Távirati tudósitás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről decz. 17-ről.

Gabona	Faj	Ára 100 klg. tól frt	kr	ig frt	kr
Buza	bánsági	13	95	14	20
	tiszavidéki	14	15	14	50
	pestvidéki	13	90	14	25
	fehérmegyei	14	15	14	50
	bácskai	—	—	—	—
Rozs	magyar	9	60	9	80
Árpa	takarmány	7	50	7	75
	maláta	8	15	10	75
Zab	magyar	7	35	7	60
Tengeri	bánsági	7	75	7	80
	másnemü	7	70	7	75
Repcze	káposzta	—	—	—	70
	bánsági		—	—	—
Köles	magyar	8	10	8	40
Szokvány (Usance) buza	tavaszra szállitandó	14	70	14	75
"	Szept.—Oktre szállitan.	—	—	—	—
rozs	tavaszra szállitandó	—	—	—	—
teng.	Májusra—junira szállit.	8	70	8	75
repcz.	káposzta Aug. Szept. szál.	—	—	—	—
"	bánsági Jul. Aug. szállit.	—	—	—	—
Szesz(ny.	100 liter százalékként	35	75	36	50

LÁTVÁNYOS OPERETTE
Hopp Gyulától

NEMZETI SZINHAZ.

Bérlet **75-ik sz.**

Kolozsvártt, szombaton, 1879. decz. 20-án.

FAUSZTOCSKA.

Operette 5 felv. Rendező Bokodi.

Napi helyárak: Közép áholy 5 frt. Alsó páholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. Emeleti erkélyülés 1 frt 50 kr. Földszinti támlásszék 1 frt. Földszinti erkélyülés 1 frt. Földszinti zártszék 80 kr. Másodemeleti zártszék 60 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Karzati ülőhely 40 kr Karzati állóhely 20 kr.

Jegyek válthatók d. e. 9 órától déli 1 óráig d. u. 4 órától 6 óráig a nemzeti szinháznál.

Kezdete 7 órakor, vége 10-ed félkor.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

MEGJELENT

és Stein János erd. muzeum-egyleti könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható:

ERDÉLYI NAGYOBB KÉPES NAPTÁR

1880-ik szökő évre.

TIZEDIK ÉVFOLYAM.

Hiteles tiszti czimtárral ellátva.

Ára 60 kr, postán küldve 65 kr, hogy ha a pénz postautalványba beküldetik.

A dus tartalmu naptárrészen kivül a tiszti czimtár tartalma következő: A felelős m. k. kormány, m. k. állami számvevőszék, m. k. curia, m.-vásárhelyi kir. itélő tábla, a királyhágón inneni kir törvényszékek és járásbiróságok, m. k. bányaigazgatóság és m. k. jószágigazgatóság Kolozsvárt, a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatoság az alantas adó- vám- és illetékkiszabási hivatalokkal, az erdélyi m. kir. postaigazgatósági kerület postahivatalai és postamestereivel, a kolozsvári m. k. távirdai kerület fő- és mellék állomásaival, m. k. katasteri és m. k. épitészeti hivatalok, m. k. közjegyzők, ügyvédi kamarák, a királyhágón inneni megyék, szabad királyi- és mezővárosok közigazgatási tiszti czimtára, a kolozsvári m. k. tudomány-egyetem, kolozsmonostori gazdasági tanintézet, a Kolozsvárt létező gyógyintézetek, orvosok, sebészek és gyógyszerészek, valamint a kolozsvári ügyvédi kamara helyt lakó tagjainak névsora. Befejezésül a „Kolozsvári Kalauz" közli a helyt létező tudományos intézetek, hatóságok, olvasó és tórsalgó egyletek, pénzintézetek helyiségeit megnevezve.

UGYANOTT

megjelent és kapható:

IRODAI FALI NAPTAR

1880. évre.

Katholikus és prótestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyeg- és illetéktáblákkal s a királyhágón inneni rész (Erdély) közigazgatási uj felosztásának táblázatával.

Ára 30 krajczár a pénz előre beküldése mellett postán küldve 32 kr.

dolog, mit tennünk kell, az, kogy megtanitsuk urainkat, kiket fölénk helyeznek."

A helyett, hogy Disraeli személyes népszerüségének használt volna ama nevezetes munka, melyet bevégzett, az a közép osztályokban bizalmatlanságot költött fel, melyek őt ugy tekintették, mint egy szép ábrándozó szellemet. A munkás osztályok, melyeknek előitéleteit támogatták a Derby lord kabinetje ellen, még nem adtak számot magoknak a reform hatásairól, és szükségök volt a felvilágositásra ennek gyakorlati kivihetőséget illetőleg. Mindazáltal ama siker, melylyel Anglia közbeveté magát a Luxemburgi kérdésben Porosz- és Franczia ország közé, és emez összekoczczanásnak békés megoldást adott, a miniszteriumnak kölcsönze bizonyos tekintélyt. Az Abissyniai királylyal való összebonyolodás ismét szolgáltatott egy módot a kabinetnek, hogy elhatározásának és erélyének bizonyitékát adja; a parlament összehiva rendkivüli ülésezésre, helyeslé ama végzést, mely által a kormány hadat üzent Theodor királynak, és magdolai lord Napiernek győzelmei hizelegtek a nemzeti hiúságnak; de azon rendkivül nagy költekezés, melybe e vállalat került, bizonyitó okul tünt fel az ellenzék előtt, melyet a miniszterek ellen nem is késett felhasználni.

A parlament alig kezdte meg ujból munkálatait 1868. február hóban, midőn lord Derby, kinek erői mindinkább hanyatlottak és ki mintegy befejezve látta feladatát a reformbill megszavazása óta, foganatba vette amaz elhatározását, melyet már évekkel előbb kinyilvánita, hogy elhagyja a kormányzást. Egy, a királynőhöz intézett levélben fejezé ki lemondását, melyben a legnagyobb dicsérettel emliti meg Disraelit, és őt olyanul emliti meg, mint aki egyedül képes a jelen helyzetben betölteni a miniszterelnöki tendőket.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

Bel- és külföldi

(465) (4—5)

A karácsoni és újévi ajándékok ideje beállván,

a n. é. t. cz. helybeli és vidéki közönség iránt tartozó kötelességet teljesitek, a midőn becses figyelmébe ajánlom

NAGY BAZÁROMAT,

Kolozsvárt, főtér, a Nemzeti szálloda alatt,

a mely, mint ezelőtt, úgy most is **minden versenyt kizáró egyetlen nagy raktárral rendelkezik**

karácsoni és új-évi ajándékoknak való czikkekben,

a melyek könnyebb áttekintés végett, minden lehető csinnal rendezett **tárlatban** vannak kiállitva az üzlethelyiségben.

Az árak mint ez üzlet elve határozottak és az áruk minőségét tekintve páratlan jutányosak.

Korábbi évek tapasztalatai kétségtelenné teszik, hogy az ünnepek előtti utolsó napokban a tolongás oly nagy lesz az üzletben, miként lehetetlen a tömeges megrendeléseknek minden irányban pontosan megfelelni. Ennek lehető kikerülése végett bátorkodunk tisztelettel kérni a n. é. t. cz. közönséget, hogy megrendeléseit lehető korán megtenni méltóztassék, ez által lehetvén elérni azt is, hogy valamely történetesen épen kifogyott czikket rögtön meghozassunk, s a t. megrendelőknek maga idején szolgálhassunk.

CSAPÓ SÁNDOR NAGY BAZÁRJA.

Karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

Bel- és külföldi

Eladó, vagy kiadó birtok.

A kolozsvári határon, az indóház közelében 145 hold területü tagositott birtok, a szükséges **gazdasági épületekkel** ellátva **eladó,** vagy **kiadó.** Értekezhetni tulajdonos ifj. TAUFFER JÓZSEFFEL Kolozsvárt.

(468) (1—4)

Tauffer József

óvári és piaczsori üzleteiben Kolozsvárt, a legjobb minőségben és jutányos áron kaphatók:

Kitünő faju erdélyi asztali és csemegeborok

nagy és kis mennyiségben.

Különösen ajánlhatom most áruba bocsátott

WELSCH RIESLINGET, litere 40 kr.

CARBONET veres bort, litere 80 kr.

Valódi POTTENDORFI KÖTŐ- és SZÖVŐ-GYAPOT.

Finomitott fonó **LEN- és KENDER.** Fejéritett és fejéritetlen

LENFONALAK.

Valódi SEFLHOFFER-BALZSAM és PAGLIANO SZÖRP és POR egyedüli raktára.

(469) Ajánlja továbbá: (1—5

jól berendezett bőrüzlelét.

(442) **EISENHALTIGER CHINA-SYRUP VON GRIMAULT & Co APOTHEKER, PARIS** (3—20

Sirop de Quinquina ferrugineux de Grimault & Cie Pharmaciens à Paris.

VASTARTALMÚ CHINA-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészektől.

A China-héj egyike a legkitünőbb erősitő-szereknek, a minőkkel az orvosi kincstár rendelkezik. Hatályos elvei itt a vassal legoldhatóbb alakban egyesitvék. e szert tehát gyönge nők és gyermekek is könnyen megemésztik. Különösen eredménydúsan alkalmaztatik a **sápkór, vérszegénység s a havi tisztulás, rendetlenség** eseteiben. Üdülő éltes személyeknek, a kik ismét erőre óhajtanak vergődni, legmelegebben ajánlható e szer.—

Főraktár **Bécsben:** Nagyban szállitásra Raabe Brunónál, Bäckerstrasse 1; Röder Fülöpnél, Wienstrasse 15 — Főraktár Magyarországra nézve **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.— **Kolozsvártt: Wolff J.** és **Dr. Hintz Gy.** gyógyszerész uraknál.

Csalhatatlan és biztos gyógyhatása

a valódi

Dr. POPP-féle

Anatherin-szájviznek

a fogfájás minden neme ellen s jótékonyan ható a szájra és fogakra.

POPP J. G. cs. kir. udv. fogorvos urnak,

BÉCSBEN, Stadt, Bognergasse Nr. 2.

Tekintetes ur! Nyolcz év óta Anatherin-szájvizéhez vagyok szokva, mely valamint a fogakra is rendkivüli hatást gyakorol és a különnemü fogfájást enyhiti és megszünteti, s általában egy kitünő szájviz hirét teljesen megérdemli, az ujabban feldicsért e nemü szerek egyikének haszonálatára sem szánhatom magam, minélfogva felkérem, hogy nekem a mellékelt összegért Anatherin-szájvizéből a megfelelő mennyiséget megküldeni sziveskedjék. (151) (3—3)

Zágráb, 1877. julius 20.

Nemes **Mandelstein Teréz,** született Bucini Jellacic.

Kapható: **Kolozsvártt: Wolff J., dr. Hintz Gy: Biró J., Valentini és Széky M. gyógyszereszeknel és Csapó S. kereskedésében.** B.-Hunyadon: Holczer, gyógysz. Beszterczén: Fleischer, Tergovits Ed., Scholtesz gyógysz. Bethlenben: Bernádi, gyógysz. Brassóban: Schuster gyógysz., Jekelius gyógysz. Déésen: Róth Pál gyógysz., Dévén: Lengyelnél. Gy.-Szt.-Miklóson: Bogdán gyógysz. Gy.-Fehérvárt: Mihelyes, gyógysz., Fröhlich gyógysz. Lekenczén: Scheint Fr. gyógysz. Magyar-Láposon: Breuer F. gyógysz. M.-Vásárhelyt: Jenei A. gyógysz. Fogarasi D. és Bucher M. Medgyesen: Felbert, Breckner C. gyógysz. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógysz. N.-Szebenben: Müller gyógysz. Stengel J., Thalmayer Fr., Reisenberger Fr. Sz.-Ujvárt: Placsintár és fia gyógysz. Szász-Régen: Schäser F. gyógysz. Szászváros: Fuhrmann, gyógysz. Reckert C. gyógysz. Segesvárt: Fr. Teutsch J. B., Misselbacher. S.-Szt. Györgyön: Csutak testvérek, Ötvös és Beteg. Tekében: Wagner, gyógysz. Tordán: Wolff, gyógysz. Trajanovits gyógysz. Zilahon: Weiss gyógysz.

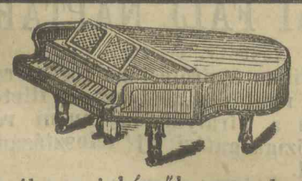

Van szerencsénk tudatni a t. cz. közönséggel, hogy czégünk kiváló képviseletével Kolozsvárt **Gegenbauer J. C.** zenetanitó urat biztuk meg, s nála mindig új gyárunkbeli **zongorák** lesznek kaphatók. A midőn ezt tudómásúl venni kérnők, maradunk

teljes tisztelettel:

Schweighofer J. M. fiai,

cs. k. udvari zongora-gyárosok Bécsben.

(400) (10—3)

„Egy jó csepp"

igen ajánlható karácsoni ajándokúl!

Teutsch B. József

(463) erdélyi hegy-borai (4—6)

Segesvártt,

(Kitüntetve a párisi és bécsi világtárlaton.)

Egy ajándék-kosár, melyben van:

1 választék 6 nagy palaczk erdélyi csemege-bor, 6 legfinomabb fajta. } kosara 6 frt 79 kr.

1 választék 6 nagy palaczk erdélyi csemege-bor, 6 igen finom fajta. } kosara 5 frt 44 kr.

1 választék 6 nagy palaczk erdélyi asztali bor, piros és fehér, 6 kitünő fajta. } kosara 4 frt 41 kr.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett pontosan teljesittetnek.

TEUTSCH B. JÓZSEF Segesvártt.

Zenemüszerek,

melyek 4—200 darabot játszanak, expressióval, mandolinenel, dobbal, harangokkal, castagnettekkel, égi hangokkal, hárfajátékkal, vagy a nélkül sat.

(464) **Zeneszelenczék,** (3—4)

melyek 2—16 darabot játszanak; továbbá necessairek, szivarállványok, svájczi házacskák, fénykép-albumok, irószerek, kéztyüszekrények, levélnyomtatók, virágöblönyek, szivartárczák, dohánytárczák, dolgozóasztalok, palaczkok, sörpoharak, pénztárczák, székek sat., mind zenével. Mindig a legújabbat s legjelesebbet ajánlja

Heller J. H. Bernben.

Csak közvetlen megrendelés biztosit valódi czikket; idegen gyártmány minden oly mü, mely nincs nevemmel ellátva. Gyár saját házamban.

A zenemüszerek vásárlói közt 20,000 frank értékü 100 darab legszebb müszer fog novembertől áprilisig jutalomként kiosztatni. Képes árjegyzékekkel bérmentesen szolgálok.

Legolcsóbb tüzelő anyag!

Köpeczi köszenet à 1 frton ajánl 100 kilonként bérmentve házhoz szállitva, s pontos szolgálatot biztosit az

„Erdővidéki Bányaegylet"

bizományi raktára (466) (2—5)

Dietrich Sámuel.

Megrendelési hely: Főtér, bárò Bánffy-ház.

Raktár: Felső-széntutcza gyári helyiség.

(427) Csaknem (9—12)

! ajándék !

A megbukott „egyesült britanniaezüst-gyár" tömeggondnokságától átvett óriási raktár elvállalt fizetési kötelezettségek és a helyiségek kiüritése miatt

75 százalékkal fog a becsáron alúl elárusittatni, tehát **csaknem oda ajándékoztatni.**

Csak 7 frt 25 kr., a munkabér értékének alig feléért, a következő tömör **britannia-ezüst-servicet** lehet a legfinomabb és legjobb britannia-ezüstből kapni,

(melynek ára eddig 29 frt. volt),

s a tárgyak fehéren maradásáért **25 évig vállaltatik kezesség.**

6 darab britannia-ezüst asztali kés angol aczél pengével,
6 darab val. ang. britannia-ezüst villa, legfin. legnehezebb fajta,
6 darab tömör britannia-ezüst evőkanál,
6 darab legfin. britannia-ezüst kávéskanál,
1 darab tömör britannia-ezüst tejmérő,
1 darab nehéz britannia-ezüst levesmerő, legjobb minőségü,
2 darab hatásos britannia-ezüst salon-asztali gyertyatartó,
6 darab legfin. britannia-ezüst tojástartó,
6 darab finom. zamánczozott tálcza (tablette),
1 darab szép britannia-ezüst bors- vagy czukorporzó,
1 darab finom britannia-ezüst theaszürő.

42 darab.

Megrendeléseket postai utánvét, vagy a pénz előleges beküldése mellett, mig a készlet tart, teljesit az **Egyesült britannia-ezüst-gyár-raktára Bécs, Untere Donaustrasse 43.**

Nem megfelelő czikkek 8 nap alatt visszavétetnek.

(456) **Válogatott** (4—4)

Karácsonyi tombola.

Minden összeállitás **fényereménynyel** 25 darabbal 3, 5 frt. igen finom 8 frt. kettős mennyiségben is, 100 darabbal 10, 15 frt. igen finom 25 frt.

Kerétik minden tombolánál föladni, hogy **csak** *kómikus*, vagy gyakorlati tárgyakat is lehessen mellékelni.

Csak WITTE-nél,

Bécs, Kärntnerstrasse 59. Távirat: **WITTE, Bécs.**

Megrendelés pontosan beküldött vagy utánvét mellett.

(365) (11—12)

PSERHOFFER J.

gyógyszerész Bécsben, Singerstrasse 15. „zum gold. Reichsapfel".

Ajánlja a t. olvasóknak az alant jegyzett és sok évi tapasztalat utján jelesnek bizonyult gyógyszerészeti különlegességeket és hatásos házi szereket.

NB. Megrendeléseknél kérem a czim és postaállomás pontos megjelölését. — Az alant felsoroltakon kivül még sok egyéb különlegességek vannak készletben és netalán készletben nem levő szerek iránti megrendelések legrövidebb idő alatt és legjutányosabban eszközöltetnek, és felvilágositások legnagyobb készséggel dij nélkül adatnak. — Küldemények a vidékre, bérmentesitett pénzküldés, vagy utánvét mellett. — Vidéki megrendeléseknél csomagolásért darabonként 10 kr. számittatik. Nagyobb küldemények csomagolás saját költségre. Ismételárusitók jutalékban részesülnek.

Akustikon (fülszesz) 1 üvegcse 1 frt o. é. A fület mindig melegen és nedvesen tartja, oltalmazza meghülés s ennek következményei ellen; közvetiti szabályos képződését a fülzsiruak, melynek hiánya főoka oly sok fülbajnak.

Havasi fű-szesz W. Ottm. Bernhardtól, Münchenben, a müncheni első orvosi tekintélyek által legkitünőbb háziszernek ajánltatott mindennemü gyomorbajok, különösen emésztés gyöngeség, étvágy-hiány, gyomorhurut stb. ellen s ezerszeresen bevált. Üvegcséje 70 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs gyorsan és biztosan ható, kétségtelenül legjobb szer minden köszvényes és csuzos baj, nevezetesen hátgerincz baj, tagszaggatás, görcs, ideges fogfájás, fejfájás, fülszaggatás stb. stb, ellen 1 frt 20 kr.

Anatherin száj-viz cs. kir. szab. valódi Popp J. G-től általánosan elismert legjobb fogfentartó szer, 1 üvegcse 1 frt 40 kr.

Szem-essentia dr. Romershausentől, a látó erő erősitésére és fenntartására, eredeti üvegcsékben ára 2 frt 50 kr, és 1 frt 50 kr.

Benczés tapasz Haubertől, kitünő szesz nyilt sebek ellen. Egy tégely ára 50 kr.

Vértisztitó-labdacsok Pserhoffer J-től ezelőtt egyetemes labdacsok neve alatt, az utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben e labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacsok számtalanszor és a legrövidebb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacscsal 21 kr, 1 tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr., postán küldve 1 frt 10 kr. (1 tekercsnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek irói hálát mondanak e pilulákért, melyeknek a legkülönbféléb és legsulyosabb betegségökben egészségük helyreállitását köszönik. A ki csak egyszer kisérletet tett velük, tovább ajánlja.

Chachou aromatisee, megszünteti a száj kelemetlen lehelletét, mely dohányzás stb, következménye, 1 szelencze 50 kr.

Chinai toilette-szappan, a legtökéletesebb a szappangyártás terén. Használata után a bőr bársony sima lesz és igen kellemes szagat tart meg. Igen sokáig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Fiaker-por, általánosan ismert jeles háziszer hurut, rekedtség, fojtókőh stb. ellen, 1 doboz 35 kr.

Fagy-balzsam Pserhoffer J.-tól, évek óta legbiztosabb szernek van elismerve mindennemü fagybajok és idült sebek stb. ellen, 1 tégely 40 kr.

Hús-kivonat dr. Liebig utasitása szerint készitve a Liebig-társaságtól. Fray Bentosban, eredeti szelenczékben 1 font frt 5.30 ½ font frt 2,75. ¼ font 1,55. ⅛ font 85 kr.

Golyva-balzsam, megbizható szer szélkóros nyak ellen, 1 üvegcse 40 krajczár.

Kali-créme Pirker-től, kitünő szer a bőr tisztátalanságai ellen 1., 2., 3., 4., számu 1 üvegcse 1 frt.

Lendtner testvérek hires tyukszem tapasza, dobozokban 17 darab 60 kr, 3 darab 18 kr.

Élet-essentia (prágai cseppek, svéd cseppek), megromlott gyomor, rosz emésztés, mindennemü, altesti bajok ellen, kitünő háziszer. Egy üvegcse 20 kr.

Csukamáj-olaj. valódi eredeti, igen megtisztitva a legkitünőbb minőségü. Egy üveg 1 frt.

Muhanövény-szeletkék, (Moospflanzen Zeltelen) dr. Schneebérger-től Pozsonyban, kitünő gyógyszer köhögés, rekedtség, hurut stb. ellen. Egy doboz 38 kr.

Neuroxylia, Herbabny gyógyszerésztől, alpesi fűvekből készitett növénykivonat köszvényes, csuzos, különösen pedig minden gyengeségi bajok ellen. Egy üvegcse 1 frt, erősebb hatályu 1 frt 20 kr.

Por lábizzadás ellen, Ezen szer eltávolitja a lábizzadást s az ezáltal keletkező kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és ártalmatlan szernek van bebizonyulva. Egy doboz ára 50 kr.

Emésztőpor dr Gölis-töl, általánosan jelesnek elismert háziszer aranyeres bajok, gyomorsavany, gyomorhév, étvágyhiány, dugulás stb. ellen. Egy doboz 1 frt 20 kr., földoboz 84 kr.

Tannochinin-hajkenőcs Pserhoffer J.-tól évek óta orvosok és laikusok által valamennyi hajnövesztő szer között a legjobbnak elismerve, 1 csinosan kiállitott nagy szelencze 2 frt.

Egyetemes tapasz, Steudel tanártól vágott és szurt sebek, mérges kelevények, a lábak régi, időszakonkint felnyiló kelései, makacs mirigykelések, fájó pokolvar, sebes és gyuladásos mell, megfagyott tagok, köszvény és hasonló bajok ellen jónak bizonyult. Egy tégely 50 kr.

Egyetemes tisztitó-só Bulrich A. W-töl, kitünő háziszer megzavart emésztés minden következményei, u. m. fejfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, arányér, dugulás stb. ellen, 1 csomag ára 1 frt.

Fogtapasz, cs. kir. ált. szab. Würth M.-töl évek óta lyukas fogak önplombirozására legjobb szerül ismerve. 1 tetui 1 ft 20 kr.

Fogpor Helder tanár utasitása szerint, egy doboz 40 kr.

Mindennemü **fogporok, paszták és tinkturák.**

Foggyöngyök, valódi angol, a gyermekek fogzásának megkönnyitésére Egy csomag 2 frt.

George Pate pektorale-ja sok év óta elnyálkásodás, köhögés, rekedtség, hurut, mell- és tüdőbajok, gégebántalmak ellen legjobb és legkellemesebb segéd-szernek általánosan elismerve 1 doboz ára 50 kr.

Karácsonyi és uj-évi ajándék.

NAGY JÓZSEF arany- és ezüstmüves Kolozsvártt

főtér dr. Jósika-ház 9. szám.

Ajánlja a n. é. közönségnek jól berendezett és a legnagyobb csinnal kiállitott

bécsi és külföldi arany- ezüst ékszeráruinak

dús raktárát, valamint **kiházasitási és nászajándéknak** igen alkalmas arany-, ezüst- és ékszeráruit legjutányosabb áron.

Elvállal minden e szakmába vágó megrendeléseket; kijavitásokat gyorsan és pontosan, jutányos árért teljesit; ugy ódon arany-ezüst tárgyakat megvesz, vagy ujakkal becserél.

Óvásul. Raktáramban minden egyes tárgy valódisága a m. kir. bélyeggel van hitelesitve. (386) (9—30)

Hasznos, gyakorlati és olcsó

Karácsonyi ajándékúl

Wheler és Wilson rendszer szerinti

varrógépek,

szabad görgygyel a segesvári indóháztól bérmentesen à 30 frt., 35 frt., 42 frt., 43 frt 50., 50 frt. — a kiállitáshoz képest, szoliditás és tartósságért kezesség mellett ajánl

TEUTSCH J. B., Segesvártt.

(450) (6—6)

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár Alapítvány pentru Scoală – BCU Cluj-Napoca.